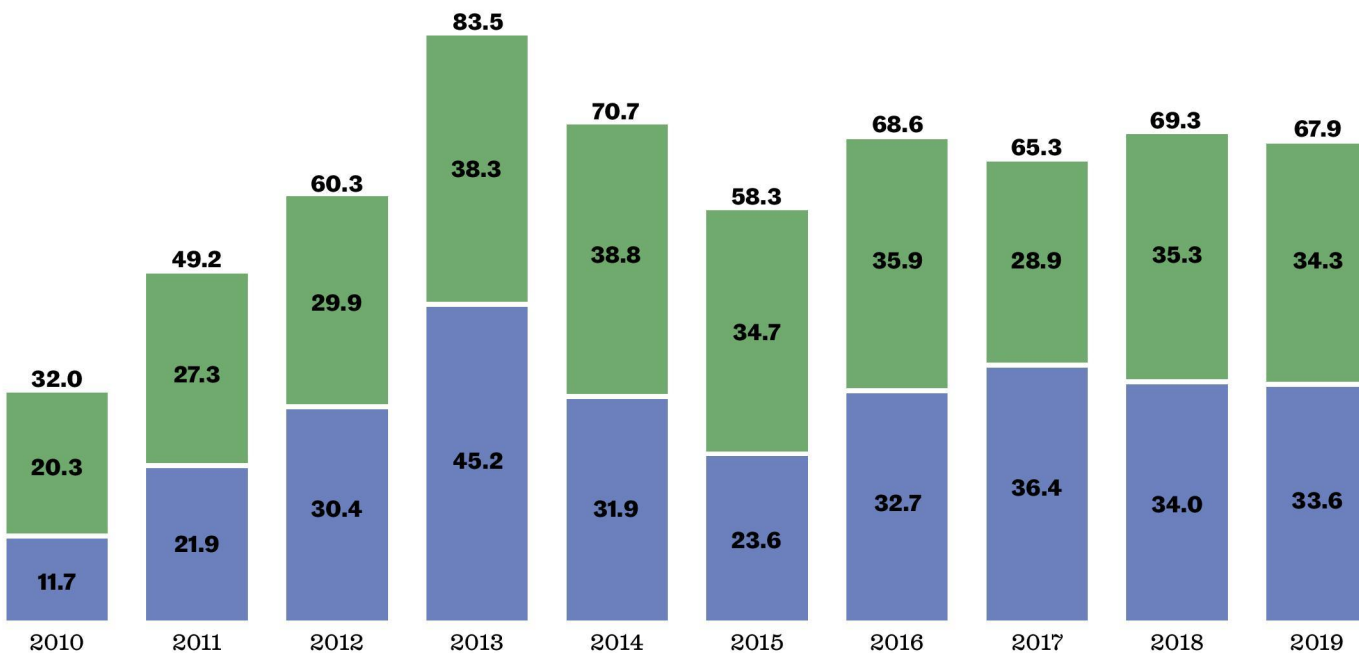

Jaunaudžu kopšana

Tūkst. ha ■ valsts mežos ■ pārējos mežos

Avots: Valsts meža dienests

Viņš atgādina, ka šāds risinājums būtībā sildītu Latvijas tautsaimniecību. Daudzi privātmežu īpašnieki pašlaik savus mežus necērt, jo kokmateriālu cenu līmenis ir sarucis. A. Muižnieks uzskata, ka pašlaik svarīgākais uzdevums ir noturēt sasniegto jaunaudžu kopšanas līmeni un nākamais solis būtu to palielināt. “Meža nozare ir izvirzījusi ambiciozu mērķi līdz 2050. gadam palielināt meža vērtību par 25%, kur viens no šī uzstādījuma sasniegšanas instrumentiem ir jaunaudžu kopšana,” tā A. Muižnieks.

Vissvarīgākais – izpratne

“Nenoliedzami, jaunaudžu kopšana ir pieradināta pie ES naudas, un tās nozīmi rāda arī izkopto jaunaudžu platību pieaugums kopš 2011. gada,” secina Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības *Mežsaimnieks* valdes priekšsēdētājs Grigorijs Rozentāls. Viņš uzskata, ka situācijā, ja ES atbalsts izzustu, jaunaudžu kopšana piedzīvotu kritumu.

“Nauda ir būtisks faktors, taču bez tā svarīgs aspekts ir pašu privāto mežu īpašnieku motivācija kopt savu mežu, it īpaši, ja pašreizējā meža īpašnieka darba augļus, visticamāk, plūks viņa bērni vai pat mazbērni,” uz svarīgāko jaunaudžu kopšanas aspektu norāda G. Rozentāls. Viņš atgādina, ka mežsaimniecībā ražu (sava darba augļus) var novākt tikai pēc 40–50 gadiem un

vēl pēc vairākām desmitgadēm skuju koku audzēs, tāpēc tieši cilvēku izpratne par meža apsaimniekošanu ir visbūtiskākā ne tikai agrāk izcirstā meža atjaunošanā, bet arī iestādīto jaunaudžu kopšanā. “Laba mežsaimniecība nav tikai un vienīgi izauguša meža nociršana, tāpēc ir svarīga privāto meža īpašnieku izglītošana un zināšanu papildināšana, kas savukārt rada izpratni par mežu atjaunošanas ar kvalitatīviem stādiem, jaunaudžu kopšanas darbu ietekmi uz meža ražības paaugstināšanos, kas atkal rada ekonomiskos ieguvumus nākotnē,” stāsta G. Rozentāls. Viņš atzīst, ka uz kooperatīvo sabiedrību atnākušos mežu īpašniekus cenšas izglītot un parādīt, kā iegūt papildu vērtību savā mežā. “Mērķtiecīga darba rezultāti neizpauļ, jo gadā kooperatīva biedri iestāda apmēram vienu miljonu koku stādu un veic kopšanu apmēram 500 hektāru platībā. Vienlaikus jāsaprot, ka nauda ir tikai augošu koku vai nocirstu apaļkoku sortimentu realizācijā, bet tā nerodas jaunaudžu kopšanā, tāpēc kopšana ekonomiski ir šodienas tēriņi nākotnes ieguvumu vārdā,” skaidro G. Rozentāls. Viņaprāt, ES līdzfinansējums ir tas, kas palīdz radīt privātajiem mežu īpašniekiem ieinteresētību kopt jaunaudzes, taču bez īpašnieku izpratnes, kāpēc to vajadzētu darīt un kādi būtu ieguvumi, nekādus ievērojamus rezultātus nav iespējams sasniegt.

“Skaists mežs neizaugs, ja nebūs darba,” tā G. Rozentāls.

Faktoru kokteilis

Pēc vairāku DB aptaujāto privātmežu īpašnieku sacītā, neviens, kurš iegādājies kvalitatīvus stādus un tos iestādījis izcirtumā, nav gatavs šos ieguldījumus vienkārši norakstīt, nekopjot jaunaudzes. Jaunaudžu kopšanai ir divi mērķi – viens no tiem ir sākotnēji palīdzēt stādītajiem kokiem izaugt citu koku sugu konkurencē. Svarīgs neesot izkopto jaunaudžu apjoms, bet izdarītā darba kvalitāte – koku skaits jaunaudzēs pēc kopšanas nedrīkst būt par lielu. Citādi darbam nav lielas jēgas. Jaunaudžu kopšanas tendence apliecina divus būtiskus faktus – mežu īpašnieki arvien vairāk saprot, kas un kā jādara, lai ātrāk izaudzētu kokus, kaut arī reizēm kopšanu pabeidz meža zvēri, kuriem izravētajos laukos atstātie koki labi garšo.

Tieši ES struktūrfondu programmu atbalsts jaunaudžu kopšanai ir būtisks dzinulis, kāpēc privātmežu īpašnieki salīdzinājumā ar gadsimta sākumu vairākkārt ir būtiski palielinājuši jaunaudžu kopšanas apmērus. Mežsaimnieki norāda, ka jaunaudžu kopšana nav tikai nākotnes ieguvums mežsaimniekiem un koksnes patērētājiem, tostarp kokrūpniekiem, bet arī valstij, jo tās ir darba vietas un arī samaksātie nodokļi valsts un pašvaldības kasēs. ■